

(۳۹)

سوادنامه مدیر جریده «چهره‌نما»^۱ به محمداسماعیل خان یابوند

از مصر به تهران

۲۲ محرم ۱۳۳۰

قدایت شوم، بعد از اخلاص و اظهار عبودیت بدین مختصر عرض در مقام مزاحمت و تصدیح خاطر فیض مظاهر مبارک برآمده که انشاءالله تعالی به جواب مساعد مفاخرت نزد اقران نمایند.

مدت ۱۲ سال است که ترک وطن مألوف نموده و در کنج غربت به نهایت سختی بسر برده در سنه ۱۳۲۰ به اقدامات جمعی از وطن پرستان و معارف خواهان در بندر اسکندریه مشغول طبع و نشر جریده مصوره چهره‌نما گردیده اگر چه از آغاز بر ترادف بلیات و تصادف... دچار گشته ولیکن تاکنون با از دایره تمکن و استقامت بیرون نکشیده و به این همه ابتلائات گوناگون و صدمات از حد افزون و تخطی از این مقصد مقدس نموده و شروع به تجدید سال دوم و شماره ۲ و ۲۶ توزیع و منتشر داشته تاگهان حریق بلای آسمانی غفلتاً برافروخت اساس مطبعه و هتل را یکباره محترق و خاکسترش را بر باد داد، در خانه مور شبمی طوفان شد؛ و با دست خالی روانه مصر شده و در آنجا رحل اقامت انداخته شروع به طبع نشر جدید گردید و تا حال که تمام سال است و با این خسارات و صدمات که از انگلیس خورده ایستادگی و ثبات قدم را پیش نهاده و ذره‌ای لغزش ننموده و با این وصف تا حال نه از رجال دولت و نه از کبار ملت احدی به این اداره ملیه اسلامی که اولاً سپر بلای مسلمانان است مساعدت نشده و توسعه و تلافی از تلفات و خسارات اوراق نامه مجله اسلامی نمودند در حالی که قیمت یک ساله او را در ایران به سه تومان قرار داده که مطابق یک نهار اعیان است. ذلت و عبرت گمنام که مزاحمت اداره بدین جهت فراهم آمده استدعا آنکه بقدر قوه و استطاعت معاونتی به توسط اداره توزیع کل جرائد به این اداره سوخته از حوادث اقروخته بفرمائید تا چه کند همت والایان.

استدعای دیگر آنکه یک طفری تمثال مبارک و مختصری از تاریخ احوال خود به توسط اداره معروضه مرحمت فرمائید که در روزنامه چهره‌نما چهره شما چون مهر عالمتاب نماید. زیاده عرضی ندارد.

۱. عبدالمجید ایرانی (مؤیدالسفطان) مشرب «چهره‌نما» را در سالهای ۱۳۲۲ ع. و بعد از آن در مصر منتشر می‌کرده است.

(۴۰)

فرمان اعطای لقب امیر مؤید به محمد اسمعیل خان امیر تومان
سوادکوهی مهپور به مهر و توشیح ناصر الملک

به نام نامی اعلی حضرت قوی شوکت اقدس شاهنشاه سلطان احمد شاه قاجار خلدالله
ملکه و سلطانه

چون ترفیع مقام و تکمیل امیدواری اشخاصی که در طریقہ دولتخواهی و خدمتگزاری
امتحانات داده و توجهات اولیای دولت را به محاسن خدمت و لیاقت خود جلب نموده‌اند
همیشه منظور نظر مرحمت اثر ملوکانه است در این موقع که مراتب خدمتگزاری جناب
جلالتمآب امیرالامراء العظام اسمعیل خان امیر تومان کاملاً در پیشگاه دولت قوی شوکت
قاہرہ مشہود و معلوم افتاد و استحقاق او را به شمول مراحم ملوکانه ظاهر ساخته است لهذا
بر حسب تصویب جناب مستطاب اجل اکرم افخم میرزا احمد خان قوام السلطنه وزیر داخله
مشارالیه را به لقب نبیل امیر مؤید ملقب و قرین امتیاز داشتیم که این موهبت ملوکانه را
وسیله تکمیل شرف و افتخار خود دانسته زایدأ علی ما سبق در تقدیم خدمت و ایفای
دولتخواهی مراقبت و اهتمام نموده توجهات دولت قوی شوکت قاہرہ را از هر جهت شامل
حال خود بدانند جمادی الاولی ۱۳۳۰

[امضای] احمد شاه، ملاحظه شد.

[مهر چهارگوش] ناصر الملک نایب السلطنه

[نظر سندن] قوام السلطنه، نجفقلی بختیاری^۱

[رقم مهر] کابینه نیابت سلطنت عظمی، ۲۴ جمادی الاول ۱۳۳۰ نمره ۹۸۱۶

[رقم مهر] مستشار السلطان^۲

(۴۱)

سواد مکتوب ظفر السلطنه به امیر مؤید

سواد مکتوب ظفر السلطنه

۹ شهر ربیع الثانی ۱۳۲۰

جناب امیرالامراء العظام امیر مؤید و امیر تومان

۲. رئیس دفتر نایب السلطنه آیر القاسم خان ناصر الملک.

۱. نجفقلی خان بختیاری حمصاء السلطنه.

چون برای ساختن شهر بارفروش بیست نفر سرباز لازم است قدغن نمایند که بیست نفر سرباز بالباس و اسلحه صحیح خوب حاضر بوده در معیت حکومت آنجا حرکت نمایند و مطیع اوامر حکومت آنجا باشید.

یک نفر صاحب منصب هم به معیت سرباز روانه خواهید داشت.

(۴۲)

سواد مرقومه وزارت خارجه به امیرمؤید

۱۰ ربیع الثانی ۱۳۳۰

جناب اجل امجد آقای امیرمؤید دام اقباله

ترجمه مراسله جناب دریاییگی^۱ دیروز برای استحضار جنابعالی فرستاده بودم آنچه معلوم می شود گل محمدخان^۲ مالک اوجا^۳ از واقعه اظهاریه جناب دریاییگی را دیروز متعلقات صحیح و آرده برای پاره ای تحقیقات در این موضوع او را خواستم جوابی مطابق سوال نشتیدم بلکه او را در عرض مطالب در خط ظفره و فرار دیدم چون انجام تمنی جناب دریاییگی که خود مستلزم امنیت مملکت است لازم و واجب خواهد بود بفرمائید گل محمدخان را بیاورند و او را توقیف و شدیداً محفوظ دارند تا اطلاعات خود را از روی صحت و حقیقت اطلاع بدهند. حسب الامر مبارک ابلاغ نموده نظربه اهمیت موقع از توقیف او صرف نظر نخواهد شد و اگر غفلتی بشود کارگزاری حکومتی مجبور به اقدام هستند.

(۴۳)

درخواست ارسال قراول از امیرمؤید

۱۰ ربیع الثانی

جناب اجل امجد آقای امیرمؤید

بر حسب ضرورت و مقتضیات وقت تبدیل چاتمه محبس خانه و قراولان به حفظ محبوسین لازم شده است قدغن فرمائید که چاتمه قراول از فوج دودانگه که جوانها آزموده

۱. اشاره است به امیرالبحر یا آدمیرال روس در دریای خزر.

۲. گل محمدخان از رؤسای ترکمن استرآباد.

۳. از محال استرآباد سابق و گرگان حالیه.

کاری بدون آلودگی باشند انتخاب و فرستاده شود که به جای قرارلان حالیه مشغول قراولنی و محارست محبس و محبوسین بشوند. ایام باد به کام.

(۴۴)

سواد تلگراف وزیر جنگ به امیرمؤید

۵۸۸

۱۱ ثور ۱۳۳۰

وزارت جنگ

مازندران

ریاست قشون

چون جناب مستطاب شریعتمدار آقای آقا شیخ باقر آیت الله زاده مازندرانسی حائری^۱ سلمه الله تعالی به مازندران تشریف خواهند آورد برای تکریم ورود ایشان و مساعدتی که از طرف شما همواره در پیشرفت امورات معزی الیه باید به عمل آید مخصوصاً به صدور این توصیه نگارش می رود که در هر مورد لازمه احترام را نسبت به ایشان به عمل آورده در تهیه موجهات آسایش و راحت معزی الیه متهی مراقبت را داشته باشید که در آن صفحات اقامت دارند به حسن مساعدت شما اسباب رضامندی و خشنودی خاطر ایشان از هر جهت فراهم باشد.

غلامحسین بختیاری

(۴۵)

سواد مکتوب وزارت جنگ به امیرمؤید

مورخه ۱۱ ثور ۱۳۳۰

وزارت جنگ

نمره ۵۹۶

ریاست قشون مازندران

مراسله شما رسید اینکه اظهار داشته بودید چون مراتع دولتی در مازندران و هزار جریب^۲ به استثناء یکی دو مرقع که مخصوص ایلخی است و ضمناً پیشنهاد کرده بودید برای

۱. فرزند شیخ علی شیخ انراقین و برادر زین العابدین رهنما و محمدرضا تجدد.
۲. نام دیگر دودانگه و چهاردانگه واقع در جوار سوادکوه و بهنهر (اشرف سابق)

ترقی و تربیت نظام آنجا اجازه داده شود که از عایدات مراتع مدرسه نظامی مطابق نقشه و تربیت صحیح تأسیس نمایند، اطلاع حاصل گردید، این خیال شما را تمجید می‌کنم و البته برای پیشرفت و ترقی نظام و تأسیس مدرسه در نهایت ضرورت است ولی چون باید این مقصود در تحت تربیت انسان منظمی به مرقع اجرا گذارده شود لازم است به طوری که اظهار داشته بودید طرح و تربیتی را که برای ایجاد مدرسه در نظر دارید و جامع الاطراف نوشته با صورت عایدات این مراتع و این که در کجاها واقع شده‌اند و حالت حالیه و سابق آنها چه بوده زودتر ارسال دارید تا ملاحظه شده و از روی دقت و بصیرت قراری که لازم است در این موضوع داده شود.

محل مهر وزارت جنگ

(۴۶)

سواد تلگراف وزیر جنگ به امیرمؤید

۳۳۳۸/۷۷۹۲

۲۲ ثور

وزارت جنگ

آقای امیرمؤید

رئیس فئون مازندران

البته از شرح مراسله وزارت جنگ که در موضوع جمع آوری اسلحه دیوانی از اشخاص متفرقه و سواره و پیاده مازندران و استرآبادی در چند روز قبل به جنابعالی اظهار گردیده تاکنون اطلاع بهم رسانیده و مشغول اقدامات شده‌اید و به موجب تلگرافی که از آقای اقتدارالطنه^۱ رسیده است و سواد آن لفاً ارسال شد میرزا محمدخان سرتیپ^۲ اسلحه دولتی را که از خواجه‌وند ها گرفته تمام آن را ارسال تهران نکرده و مقداری نزد مشارالیه و برادرش باقی است علیهذا لزوماً نوشته می‌شود به طوری که در حکم صادره سابقه اشعار شده باید به مأموریت میرزا عبدالوهاب خان سرتیپ^۳ و مساعدت جنابعالی اسلحه دیوانی نزد هر کس باشد و بالخصوص از میرزا محمدخان سرتیپ استرداد و در تحویل میرزا عبدالوهاب خان بشود در موقع ضرورت به مأموریت دولتی داده شود مخصوصاً وزارت جنگ منتظر است که نتیجه اقدامات خودتان را در این موضوع اطلاع بدهید.

غلامحسین بختیاری

۱. لقب پسر سیه‌دار تنکابنی (محمدولی خان).

۲. امیرمکرّم لاریجانی.

۳. معاون امیرمؤید، معاون ریاست فئون مازندران و از تحصیل کرده‌های اسلامبول.

(۴۷)

سواد تلگراف و ثوق الدوله (وزیر امور خارجه) به حاکم مازندران

از تهران به بازفروش

۲۹ ثور ۱۳۳۰

نمره مطلب ۸۶ به امر کارگزاری

حکومت جلیله مازندران؛ سفیر روس^۱ می‌گوید امیرمؤید در مازندران نباشد و از طرف دولت مرجعیت نداشته باشد به جهت اینکه از قنصلگری روس مقیم استرآباد و انگنط مازندران متوالیاً به سفارت شکایات می‌رسد که بر خلاف سایر محترمین صلح طلب شمال علناً بر ضد مأمورین و منافع دولت امپراطوری در مازندران و استرآباد داخل یک سلسله عملیات مخالف و تحریکات شده چنانچه از اقدامات مشارالیه عاجلاً جلوگیری نشود ایجاد خیلی مشکلات خواهد نمود. سفیر می‌گوید موقعی که آقای ظفرالسلطنه در تهران بودند به من قول دادید که پس از ورود به مازندران امیرمؤید را مجبور به رفتن استرآباد نمایند که ترضیه خاطر مأمورین دولت امپراطوری را به عمل آورد چه شده است به مواعید خود اقدام فرمودید در صورتی که پلتیک دولت موافقت و مسالمت با مأمورین دولت امپراطوری است دیگر این قسم رویه امیرمؤید و امثال مشارالیه جزء وخامت و ندامت چه نتایجی خواهد داشت. لهذا به طوری که به سفارت قول دادید هر چه زودتر امیرمؤید را حتماً روانه استرآباد فرمائید که بهر وسیله است ترضیه خاطر مأمورین دولت روس را به عمل آورده رفع سوءظن از آنها بنماید نتیجه را هم اطلاع دهید نمره ۱۶۷۴

و ثوق الدوله^۲ وزیر امور خارجه

(۴۸)

نامه محمد اسمعیل خان امیرمؤید سوادکوهی

به نجفقلی خان بختیاری صمصام السلطنه

به مرحمت کارگزاران حضرت اشرف آقای وزیر جنگ دامت شوکه

مقام رفیع ریاست وزراء عظام دامت عظمته

۱. سفیر روس در ایران.

۲. میرزا حسن خان و ثوق الدوله در این ایام در دولت نجفقلی خان بختیاری (صمصام السلطنه) وزیر امور خارجه بود.

تلگرافی در ذیل نمره ۱۱۶۷۴ از طرف وزارت جلیله امور خارجه خطاب به حکومت مازندران رسیده که حتماً بنده به استرآباد بروم و بهر وسیله ایست ترضیه خاطر مأمورین دولت امپراطوری را فراهم نمایم. در صورتی که خاطر مقدس مستحضر است که اساساً بنده و امثال بنده ممول و معقول نیست که با مأمورین سیاسی خارجه طرح الفت و دوستی بنمایم؛ به جهت اینکه امورات سیاسی مختص دولت است و لا غیر. بعلاوه رضایت مأمورین اجنبی منوط به خیانت بنده و امثال بنده نسبت به مملکت و ملت است.

چون در تلگراف وزارت جلیله امور خارجه برای عدم مداخله بنده در خدمت دولتی شرحی ذکر شده است این است بنده هم مایل به ملاقات اجانب نیستم و چندان علاقه مند بداشتن یک چنین شغلی نخواهم بود؛ لهذا از مقام رفیع استدعا می نمایم اجازه مرحمت شود به سوادکوه خانه خود رفته مشغول امورات رعیتی شوم و برای امر قشون مازندران هم هر کس را دولت تعیین و انتخاب فرماید بنده هم از هیچگونه مساعدت خودداری نخواهم نمود منتظر جوابم.

اسمعیل سوادکوهی امیرمؤید

(۴۹)

سواد تلگراف وزیر جنگ به امیرمؤید

از تهران به پاریس

نمره ۹۴ مطلبی

عدد کلمات ۳۷

جواب ۱۶ برج جوزا ۱۳۳۰ تاریخ وصول

ریاست قشون مازندران

در باب عزمیت خودتان به استرآباد و ملاقات با قنسول دولت بیهه روس شرحی را که در ضمن تلگراف مشروح مخابره کرده بودید ملاحظه کرده از مندرجات آن مستحضر شدم رفتن شما به استرآباد ضرری نخواهد داشت البته همان طور که از وزارت جلیله امور خارجه تلگراف کرده و دستورالعمل داده اند بروید و در ملاقات قنسول بر طبق تعلیمات وزارتخانه مزبور اقدام نمایید.

وزارت جنگ

(۵۰)

سواد حکم رئیس الوزراء به امیر مؤید

سواد حکم از طرف ریاست وزراء

نمره ۸۱۴

ریاست وزراء

به تاریخ ۱۶ شهر شعبان
مطابق ۹ برج اسد ۱۳۳۰

آقای اسماعیل خان امیر مؤید

از قراری که شکرالله خان ولد جهانسوز خان اظهار داشتند ملک موروثی مازندران خود را به علی خان سلطان قوج سوادکوه، پنج ساله اجاره داده. مشارالیه در تأدیه مال الاجاره مسامحه و تعلل نموده و زمانی که علی خان سلطان به اتفاق جنابعالی تهران آمده بود شکرالله مطالبه وجه اجاره سنوات ماضیه را از او نموده و به معاذیر غیر موجه تملک و به مشارالیه را بنوشته متقاعد کرده که هرگاه تا یک ماه دیگر وجه اجاره گذشته را نپرداختم ملک خود را به دیگری اجاره بدهد. سپس از معاودت به سوادکوه تاکنون اقدامی به تأدیه مال الاجاره ننموده و شکرالله خان ملک را به دیگری اجاره داده. علی خان سلطان مزاحم مستاجر شکرالله خان نموده و یکصدوچهل تومان بقیه وجه اجاره را از مشارالیه گرفته عاید دارید که شکرالله خان آسوده شد، و مجدداً تظلم نکند و از نتیجه اقدامی که می نمائید اینجانب را مستحضر دارید که بدانم در احقاق حق مشارالیه چه حسن اقدام و توجه مخصوص خواهید نمود و هرگاه علی خان سلطان را حرفی در این اظهارات شکرالله خان باشد او را به تهران روانه کنید از عدلیه اعظم جواب مشارالیه را بگوید.

مهر ریاست وزراء

(۵۱)

سواد مکتوب اداره کل محاسبات قشونی به امیر مؤید

وزارت جنگ

۲۴ / اسد / ۱۳۳۰

آقای امیر مؤید رئیس قشون مازندران زیداقباله

مرقومه شریف راجع به حقوق قشون ساخلو مازندران واصل شد به دفتر قدغن گردید
حقوق مأمورین آنجا را تا آخر سال ورقه درخواست صادر و تنفیذ نمایند که مطابق قرارداد با
خزانه داری کل از تحقیق و تفتیش پیشکار مالیه آنجا از عده حاضرین قشون حقوق آنها را ماه
به ماه پرداخت و مرتباً اسناد مثبت دریافت دارد.

مهر اداره کل محاسبات تشونی

(۵۲)

نامه پیشکار مالیه مازندران به امیرمؤید

وزارت مالیه

۲۹ برج اسد ۱۳۳۰

ضمیمه ۲

نمبره ۲۶۱/۲۶۰

خدمت جناب آقای امیرمؤید امیرتومان دام اقباله
یا کمال احترام لفاً سواد دو فقره تلگراف واصله از خزانه داری کل ایران را خدمت
جنابعالی فرستادم که ملاحظه فرموده از مضمون آن اطلاع حاصل نمایند. احترامات لازمه
تقدیم می دارم.

پیشکار مالیه مازندران اکیل امضاء.

(۵۳)

سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرمؤید

مورخه اول برج سنبله

از تهران به ساری

نمبره ۴۹۶

آقای امیرمؤید رئیس قشون مازندران

تلگراف جنابعالی به وسیله آقای لواءالملک ملاحظه شد حقوق دوماهه قشون ساخلو
مازندران مطابق مراسم خودتان که به اداره محاسبات قشونی اظهار داشته اید پرداخته
گردید از بابت بقیه هم به اداره محاسبات قشونی قدغن شد که تا آخر سال هذه السه ورقه
درخواست صادر نمایند و از قرار حواله خزانه داری پیشکار مالیه آنجا بعد از تدقیق و تفتیش

هده حاضر و قشون حقوق آنها را مرتباً پرداخته و اسناد مثبت دریافت دارد.

وزارت جنگ نمره ۱۸۷۱۰

مهر تلگرافخانه

(۵۴)

سواد مکتوب اگنط روس در بار فروش به امیر مؤید

۱۲۷ بهلول

نمره ۲۲۶

جناب جلالتمآب آقای امیر مؤید دام اقباله

مرفومه شریف تاریخ غره رمضان به توسط تیمورخان^۱ یاور^۲ واصل شد. عین مرقوم آن درست گرامی را پیشنهاد حضور مبارک جناب آقای قنول نموده پس از وصول اطلاع داده خواهد شد. زیاده زحمتی ندارد.

دوم رمضان المبارک. عبدالسلام داداش اف^۳

(۵۵)

سوادنامه وزیر جنگ به امیر مؤید

وزارت جنگ

۱۰ برج سنینه ۱۳۳۰

نمره ۲۰۳۴/۶۵۹۷

آقای امیر مؤید

مراسله جنابعالی توسط آقای وثوق السلطنه^۴ رئیس اداره محاسبات وزارت جنگ دائر به تلگراف خزانه داری و حقوقات قشون ملاحظه شد. در خصوص حقوقات مطابق تعلیمات کلیه، اداره محاسبات ورقه درخواست صادر و اقدامات لازمه معمول شود. راجع به محلی که هیأت دولت ترتیبی را در نظر گرفته که مازندران هم او این حکم مبری

۱. از باورهای منطقه سرخ‌آباد از طایفه نور و از نظامیان زبردست امیر مؤید باوند سوادکوهی.

۲. درجه نظامی که سابق در ارتش معمول بود و بجای آن کلمه سرگرد برگزیده شد. (معین)

۳. این شخص اگنط روس در بار فروش بوده و اصالتاً قفقازی بوده است.

۴. وثوق السلطنه دادور رئیس اداره محاسبات کل قشون.

نخواهد بود. مطابق حکم کلیه محلی را باید پرداخت به مالیه نمود، در موقع به هر ترتیبی که مقرر شود حواله خواهد شد. البته تصدیق دارند که ترتیب محلی سابق ازبابت مالیات محسوب می شد کار صحیحی نبود و مخالفت یا ترتیبات و قواعد نظام است محلی را که دولت مطمئناً به توسط مأمورین وزارت جنگ باید بپردازد و از بابت تلگراف خزانه داری خیلی متعجب شدم که بدون استحضار وزارت جنگ اینطور تلگراف کرده اند. شرح لازم نوشته شد. جنابعالی با پیشکار مالیه حتی الامکان مساعدت نمایند که رفع شکایت بشود البته مأمورین دولت با یکدیگر نهایت مساعدت را دارند.

غلامحسین بختیاری

(۵۶)

سوادنامه وزیر جنگ به امیرمؤید

۲۲ سنبله ۱۳۲۰

نمره ۸۵۶-۲۱۱۰

وزارت جنگ

مازندران

ریاست قشون

رئیس پستخانه ساری به توسط ریاست محاسبات قشونی شرحی نوشته و تقاضا نموده است که دو نفر قراول برای پستخانه معین شود. چون پستخانه آنجا تا یک درجه اهمیت دارد ۲ قدغن نمائید دو نفر قراول برای پستخانه بفرستند که مراقب و مواظب آنجا باشد.

غلامحسین بختیاری وزارت جنگ

(۵۷)

سواد تلگراف از طرف وزارت جنگ به امیرمؤید

از تهران به ساری نمره ۳۳۹۱

ریاست قشون مازندران

از مضمون تلگراف جوابیه راجع به اعزام فوج سوادکوه و اقداماتی که به توسط صاحبمنصبان جزء در جمع آوری سرباز به عمل آورده ضمناً در باب حقوق محلی آنها اشاره کرده بودید مطلع شدم با کفایت و لیاقتی که در شما سراغ دارم امتحاناتی که در همه وقت در

استاد امیر مؤید سوادکوهی ۷۱

انجام خدمات مرجوعه دارید از مثل شما صاحب‌منصبی جز این اقدامات دولتخواهانه انتظار دیگری ندارم. امتحانات فوج سوادکوه نیز برای خدمات مرکز هم قابل ملاحظه بوده و چون ترتیب ساخلو مرکز شروع شده است این فوج نیز باید خیلی زود حرکت نماید و آنچه در محل معمول است و سرباز باید برسد البته گرفته برسانید و آنچه را هم که دولت باید بدهد بعد از رسیدن به تهران قرار آن داده خواهد شد در این صورت نباید حرکت فوج به تأخیر بیفتد سابقاً دستورالعمل داده شده بود با کمال سرعت فوج را روانه نمائید ترتیب حقوق و سایر ملزومات آنها هم قبلاً داده شده و با منتهای آسودگی و دلگرمی مشغول خدمت باشند منتظر نتیجه اقدامات هستم.

نمره ۲۱۰۴ وزارت جنگ

۴

(۵۸)

سوادنامه وزارت داخله به امیر مؤید

۱۲ شهر شوال ۱۳۳۰

آقای اسماعیل خان امیر مؤید و امیر تومان رئیس قشون مازندران شرحی که راجع به غلامعلی خان^۱ پسر ضرغام الممالک نوشته بودید که به مشارالیه تأمین داده شود که از وزامین به تهران بیاید واصل و استحضار حاصل شد به خود مشارالیه نوشته که با کمال آزادی به تهران آمده مشغول اصلاح امورات شخص خود باشد.

محل مهر وزارت داخله

(۵۹)

سواد مکتوب کارگزار مازندران به امیر مؤید

نمره ۱۳۷۸

۱۷ شوال ۱۳۳۰

کارگزاری مهام خارجه مازندران

قربانت شوم، عریضه چند روز قبل عرض شده به طوری که جناب مستطاب اجل شعاع الملک^۲ دام اقباله اظهار فرمودند یقیناً تاکنون رسیده و مقتضیات وقت را توجه فرموده

۱. دارای لقب سبغ الممالک و خواهرزاده امیر مؤید باوند سوادکوهی.

۲. شعاع الملک برادر امیر مؤید باوند و حاکم باغفروش.

شرحی که به دریاییگی اظهار فرموده بودید چون آقای سرتیپ عرض خواهند کرد که مقتضی ندیدم شرح آنرا عرضه بدارد و به طریقی که تجدید نموده ابلاغ شد و مذاکرات حضوری با دریاییگی و شرح آنرا به عرض خواهند رسانید و حکم موقتی از مرکز در خصوص حکومت‌ها دارند نزد آقای شعاع‌الملک عرض خواهند فرمود. دریاییگی خارج از تعلیمات و دستورات مرکز نمی‌تواند اقدامی نماید. و در ضمن دریاییگی اظهار می‌کردند علیخان سرتیپ فوایشاشی شعاع‌السلطنه را فراراً در اشرف گرفتار شده دقت و لطایف حاجی سیداحمد او را اخلاصی داده‌اند به اسم آمدن امیرتومان خوب نیست گفتن خوب نیست ولی اشخاصی که مرتکب این عمل شده‌اند تنبیه نمایند. دریاییگی هم همین چند روز دیگر اعزام ساری خواهند شد بنده هم به ملاحظه اطراف کار خواهم آمد زیاده عرضی ندارد.

رضا

(۶۰)

سواد مکتوب وزارت داخله به امیر مؤید

مورخه ۱۹ شهر شوال ۱۳۳۰

وزارت داخله اداره شمال

از مقام وزارت جلیله جنگ

آقای اسماعیل خان امیر مؤید رئیس قشون مازندران

مراسله جنابعالی که [حاکمی] از سلامتی حالات شریف بود ملاحظه و موجبات خوشوقتی خاطر را فراهم داشت در این مدت راپورت‌هایی از وضع سلوک و خیرخواهی شما نسبت به عموم اهالی رسیده است. حقیقتاً قابل خوشوقتی و تمجید است و این مختصر را برای اظهار محبت قلبی خودم زحمت می‌دهم شرحی در باب تأسیس مدرسه نظام و تعمیر قلعه جات میان کاله^۱ به وزارت جنگ نوشته و از وزارت داخله هم مساعدت و تأیید خواسته‌اید امیدوارم به اندازه امکان و پیشرفت اجرای این نیت خیر مساعدت بکنم و عجالاً مشغول مذاکره با وزارت جنگ هستم و نتیجه را در ثانی به جنابعالی اطلاع می‌دهم و انشاءالله این نیات حسنۀ شما متضمن اثرات خیریه خواهد بود.

وزارت داخله

۱. شبه جزیره‌ای است نزدیک بندر ترکمن در جنوب شرقی دریای خزر.

(۶۱)

سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرمؤید

نمره ۹۲

مورخه ۲ عقرب ۱۳۳۰

از تهران به ساری

ریاست قشون مازندران

جوابیه تلگراف جنابعالی نمودم و از این که نوشته‌اید سرباز و ساخلو حاضرند و خواسته بودید در باب حقوق عقب افتاده آنها اقدام لازم به عمل آمده، مطلع شدم علاوه بر مذاکرات سابق با خزانه‌داری در خصوص تأدیه حقوق آنجا شده و هم شرح مؤکدی به خزانه‌داری نوشته شد که هر چه زودتر حقوق قشون آنجا را حواله بدهند مالیه بپردازد و از حسن مراقبت و اهتمام جنابعالی متشکرم و خوشنودی را هم همیشه داشته و مخصوصاً در این موقع مترصدم که در تهیه استعداد به طوری که سابقاً تلگراف کردم عاجلاً اقدام کنید. در موقع لزوم جلوگیری از بعضی پیشامدهای فوری لازمه حاضر بوده اوامر دولت با حسن کفایت جنابعالی به موقع اجرا گذاشته شود مقصود این است که اگر سالارالدوله به آن سمت آمد با کمال جدیت صلابت از او جلوگیری نموده رفع غائله کنید.

وزارت جنگ، مهر تلگرافخانه

(۶۲)

سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرمؤید

از تهران به ساری

مورخه ۱۵ برج عقرب ۱۳۳۰

آقای امیرمؤید رئیس قشون مازندران

تلگراف شما در باب اعزام پنجاه نفر سرباز به میان کاله و صدور حواله ساخلو مازندران ملاحظه شد از قرار مراسله خزانه‌داری کل در ۲۷ اکتبر مطابق ۴ برج عقرب به پیشکار مالیه مازندران تلگرافاً اجازه داده شد که حقوق قشون آنجا را پرداخت نماید به این صورت رفع محظورات شده و این عده سرباز را زودتر روانه خواهید نمود.

نمره ۲۸۶۱

وزارت جنگ، مهر تلگرافخانه

(۶۳)

سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرمؤید

از تهران به ساری

بارفروش

ریاست قشون مازندران

نمره ۷۲۷

مورخه ۱۷ برج عقرب ۱۳۳۰

تلگراف جوابیه شما راجع به فرستادن پنجاه نفر سرباز به میان کاله واصل گردید در باب حقوق ساخلو مازندران مذاکرات لازم با خزانه داری شد که هر چه زودتر حواله نمایند که پیشکار مالیه پردازد با تأکیداتی که شده است البته حقوق ساخلو را مرتباً می‌رسانند این که اظهار داشته بودید آقای سهم‌الممالک^۱ برای پیش فراولی در بارفروش است خودتان روز ۲۳ آبان به آن سمت حرکت خواهید نمود مسبوق شدم حسن کفایت و مراقبت جنابعالی که در انجام خدمات مرجوعه شایسته با همه نوع تمجید و تحسین است [کذا] بدیهی است همانطور که دستورالعمل داده شده با متتهای جدید در انجام مأموریت کوشیده مراقبت و کفایت خود را ظاهر خواهید ساخت.

نمره ۲۸۹۴ وزارت جنگ، مهر تلگرافخانه

(۶۴)

سواد تلگراف وزارت جنگ به امیرمؤید

از تهران به بارفروش

مورخه ۱۹ برج عقرب

ریاست قشون مازندران

نمره ۱۳۳۰/۲۹۰۳

تلگراف مشروحی که از بارفروش در ترتیب نقشه حرکت خودتان برای جلوگیری سالارالدوله مخابره کرده بودید، رسید. در هیأت وزراء عظام قرائت و اقدامات کافی جنابعالی در این مورد موجب کمال خوشوقتی و تحسین گردید. روی اطلاع به شما می‌نویسم که سالار خط حرکت خود را تغییر داده به طرف سمنان رفته است و علاوه بر این که از اردوی دولتی همه جا در تعاقب او روانه شده شاهزاده امیراعظم هم تعهد کرده است

۱. پسر بزرگ امیرمؤید باوند سوادکوهی.

که از او جلوگیری نماید.

نمره

وزارت جنگ

مهر تلگرافخانه

(۶۵)

سوادنامه وزارت جنگ به امیر مؤید

۲۷ عقرب نمره ۷۲۰۷
۲۳۰۴

وزارت جنگ

آقای امیر مؤید رئیس قشون مازندران

در خصوص ملیوس قشون مازندران به طوری که [مرفوم] داشته‌اید البته اگر در آنجا تهیه شود بهتر است و مناسبتر تمام خواهد شد. لازم است با رعایت صرفه دولت با کمال دقت یک دست نمونه تمام کرده بفرستید. قیمت آن را معلوم نمائید تا مطابق عده حاضره قشون در اینجا داده شود.

بختیاری وزارت جنگ

(۶۶)

سوادنامه رئیس اداره محاسبات کل قشون به امیر مؤید

۲۰ قوس ۱۳۳۰

نمره ۷۷۶۲

وزارت جنگ

به ریاست قشون مازندران

چند فقره مشروحات جنابعالی واصل و از مندرجات آن اطلاع حاصل گردید این که حقوق مصوبه در بودجه را برای سوارهایی که انتخاب و حاضر گردید غیر مکفی دانسته و تقاضا نموده‌اید حقوق آنها موافق دو ماهه اول سال پرداخت شود، برای اطلاع جنابعالی زحمت می‌دهم این حقوقی که برای سوار تصویب شده اختصاص به مازندران ندارد بلکه کلیه ولایات اینطور مقرر شده و در هذه السنه تغییری در کم و زیاد آن نمی‌توان داد. جنابعالی

دل سرد نشده و در هذه السنه حقوق سواره را به همین مأخذ بپردازد و در باب تغییر جنس به خزانه داری از طرف وزارت جنگ تأکید شد که قدغن نمایند پیشکار مالیه به نرخ عادله قیمت آن را بپردازد و در باب حقوق جمع اقدامات وزارت جنگ نزدیک به خاتمه است و عنقریب نتیجه اطلاع داده می شود، عجالتاً شرحی به خزانه داری کل نوشته شد که قدغن نمایند پیشکار مالیه مازندران در مطالبه محلی مهلت بدهند تا تکلیف آن معلوم شود و در باب فشنگ و اسلحه چون تدارک آن در مرکز مقدور نیست به طوری که از وزارت جنگ حکم لازم صادر شده تفنگ و فشنگی که مأمورین مازندران و استرآباد در سنوات قبل به تفاریق از ذخیره گرفته اند و پس از انقضای مأموریت به ذخیره تحویل نداده اند و فعلاً نزد آنها باقی است به مأموریت آقای میرزا عبدالوهاب خان و همراهی و مساعدت جناب عالی جمع شده و در نزد مشارالیه محفوظ مانده و در موقع ضرورت به مأمورین داده شود و به ملاحظه این که وجود اسلحه در مازندران خیلی ضرورت دارد و اهمیت دارا است یدیهی است با حسن مساعدت جناب عالی به فوریت در این باب اقدامات خواهد شد و نتیجه را هم به وزارت جنگ اعلام خواهید فرمود.

وثوق السلطنه

اداره محاسبات کل قشون

(۶۷)

سوادنامه امیرمؤید به وزارت داخله

از ساری به تهران

نمره قبضه ۳۱۳ نمره تلگراف ۸۵

نمره کتاب ۱۱۶

توسط سیف الله خان سوادکوهی^۱

مقام منبع وزارت جلیله داخل دامت شوکته

به طوری که خاطر مقدس مستحضر است مدتی است مأمورین دولت امپراطوری روس بنابر جهاتی که خاطر مبارک بهتر مستحضر است. بنای مخالفت و ضدیت با بنده را گذارده اند با این که مکرر کتباً و تلگرافاً عرض نموده بودم که اساساً دوستی بنده با مأمورین

۱. پسر دیگر امیرمزید باوند سوادکوهی.

درلئی روس مخالف عظمت دولت و سیاست مملکتی است از این نقطه نظر چندین مرتبه استدعا نمودم که اجازه مرحمت شود به سوادکوه خانه خود رفته مشغول امورات رعیتی شوم چنانچه عدم تمایل بنده به دوستی مأمورین دولت امپراطوری وسیله شده است که الساعه به طوری که از اشرف خیر می دهند ژنرال قنولگری استرآباد (میوایوانف) با قریب هزار و پانصد نفر سالدات قزاق به سمت ساری به عنوان دستگیری و مخالفت با بنده حرکت نموده است. چون بنده اجازه مخالفت و طرفیت نداشته و ندارم ناچار از ساری حرکت نموده به علی آباد^۱ رفتم با این حال باز تکرار نموده استدعا می نمایم چون توافق نظر بنده یا مأمورین دولت روس غیر ممکن است و بدون جلب نظر آنها هم قبول خدمت دولت در مازندران هر روز اسباب تصدیع خاطر اولیای امور است به این مناسبت بنده از مداخله در امر قشونی استعفا نموده برای دعاگویی و رسیدگی به امورات رعیتی به سوادکوه خواهم رفت. منتظر جواب.

اسمعیل سوادکوهی امیر مؤید

[رقم مهر] امیر مؤید

(۶۸)

سواد مکتوب وزارت جنگ به امیر مؤید

به تاریخ ۲۵ قوس ۱۳۳۱

اداره محاسبات قشونی

نمرد ۳۳۲۹۰/۷۷۷۸

ریاست قشون مازندران

وزارت جنگ

مراسله ۲۷ برج عقرب ملاحظه گردید و از حسن اقداماتی که به مقتضای کفایت در نگهداری انتظام و جلوگیری از مفاسد مبذول داشته و استعداد نظامی تهیه نمودید وزارت جنگ نهایت رضایتمندی را حاصل و زحمات جنابعالی در هیأت وزراء عظام نیز مطرح مذاکره خواهد شد تا خدمات جنابعالی کاملاً منظور نظر اولیای امور شد و در جواب مطالب اظهاریه اجمالاً می نویسم سوار و سربازی که در موقع ورود سالارالدوله به آن حدود تهیه کرده بودید حالاً که غائله رفع شده است دیگر وجودشان لازم نیست و باید مرخص نمائید و همان عده مصوبه برای ساخلو کفایت می کند و در باب اسلحه و قورخانه هم دولت در صدد

تحصیل و ابتیاع اسلحه جدید است و مقدار کافی تهیه خواهد شد و در ضمن تقسیم اسلحه برای ایالات البته برای مازندران هم فرستاده می شود به طوری که اطلاع دارید در مازندران اسلحه دولتی در دست اشخاص متفرقه خیلی باقی مانده که به ذخیره دولت رد نکرده اند و با اطلاع و بصیرت جنابعالی نباید اینطور بی ترتیب بماند و مأموریت جمع آوری اسلحه از طرف وزارت جنگ با آقای میزرا عبدالوهاب خان سرتیپ داده شد و به جنابعالی نیز نوشته شده است که در انجام آن مأموریت با مشارالیه معاضدت و مساعدت به عمل بیاورند و اینک هم مجدداً تأکید شود که خوب است ترتیبی برای جمع آوری اسلحه اتخاذ کنید که زودتر منتهی به نتیجه ای بشود همان اسلحه که جمع آوری می نمایند ممکن است مقداری برای قشون مازندران تخصیص شود در باب تأسیس ذخیره نظامی پس از آن که دولت اسلحه و قورخانه کافی ارسال داشت و اسلحه متصرف آنجا هم جمع آوری شد البته در ترتیب ذخیره هم اقدام کرده و تعلیمات لازمه به جنابعالی خواهد داد. در باب صحیه هم در صورتی که سوار و سرباز زیادی را مرخص خواهید کرد و عده قلیلی که برای ساخلو مازندران تصویب شده است ابقاء خواهد گردید فرستادن طبیب و قسمت دوا بالفعل با ترتیبات حالیه مقتضی نیست در خصوص مأمورین ساکنه عجاتاً همان پنجاه نفر کافی است آنها را زودتر به محل مأموریت روانه نمایند در موضوع تأدیه حقوق و فراهم گردیدن موجبات آسایش آنها نیز شرح مؤکد به خزانه داری نوشته شده.

محل مهر وزارت جنگ

(۶۹)

تلگراف رئیس الوزراء در پاسخ تلگراف تبریک امیرمؤید

مورخه ۶ دلو

از تهران به ساری

آقای امیرمؤید رئیس قشون مازندران

تلگراف تبریکی که از طرف رؤسا و طبقات اهل نظام مازندران و خودتان به اینجانب نموده بودید واصل و موجب مسرت و خوشوقتی گردید اظهار فرموده بودید و اظهار مهربانی اینجانب را به عموم ادارات و طبقات و اهل نظام آنجا گوشزد نموده و محبت مرا نسبت به خودتان کاملاً بدانید.

۶۳۹ ریاست وزراء

مهر تلگرافخانه

(۷۰)

سواد مراسله ظفرالسلطنه به امیرمؤید

ژاندارمری دولت علیه ایران

رؤیسان نمره ۲

جناب مستطاب اجل عالی آقای امیرمؤید دام اقباله

نظر به همراهی آن یگانۀ ملی چند روز است عده‌ای ژاندارم به فیروزکوه وارد شده و البته همان طوری که ریاست محترم باطالیان اول آقای سلطان اکرم نظام از طرف رئیس کل تشکیلات مرقوم رفته است و لفاً ارسال می‌گردد نهایت مساعدت را درباره‌ی این اداره محترمه مبذول داشته که با همراهی آن یگانۀ سرور ملی ترتیبات امور مربوطه به خوبی داده شود و نیز در خاتمه اظهار می‌دارد که موقعی را تعیین فرمائید که یا اینجانب جنابعالی را ملاقات نمایم و یا حضر تعالی به اینجا تشریف بیاورید.

ظفرالسلطنه

(۷۱)

سواد مکتوب اداره کل محاسبات قشونی به امیرمؤید

وزارت جنگ

مورخه ۲۵ برج حوت ۱۳۳۱

خصوصی است

فدایت شوم، مرقومه شریف ۲۸ ربیع الاول واصل از بشارت سلامتی مزاج شریف کمال خوشوقتی و مسرت حاصل گردید. در موضوع جنسی ساخلو مازندران بر طبق تقاضای جنابعالی همه قسم اقدامات لازمه به عمل آمده و به وزارت جلیله مالیّه و خزانه‌داری کل تأکیدات شده است و اینک سواد یک فقره مراسله وزارت جلیله مالیّه را که در جواب وزارت جنگ رسیده است لفاً ملاحظه می‌فرمائید و باز هم اقداماتی که شده است تعقیب خواهد شد و امیدواریم که نتیجه آن عنقریب ظاهر شود و حواله جنسی حقوقی قشون ساخلو مازندران از خزانه صادر شود که رئیس مالیّه به قیمت حالیه پرداخت نماید و گذشته از این که اقدام در این گونه امورات فریضه بنده است مخصوصاً در انجام فرمایشات جنابعالی یک نوع مساعدت و جدیت کامل دارم و البته جنابعالی نیز نسبت قصوری و

مسامحه را با اقداماتی که شده و می شود به مخلص نخواهید داد. وصول مراسلات را هم به علاوه منتظرم زیاده عرضی ندارم.

در فقره قبض حقوق بنده از جباریگ، بنان الدوله^۱ را معادل یازده تومان و کسری سابقاً خدمت جنابعالی فرستاده بودم اینک یادآوری کرده و تمنا دارم که در وصول آن توجهی مبذول فرموده و تنخواه آن را سریعاً ارسال فرمائید.

محل مهر اداره کل محاسبات تشونی

آخرین جوابی که رسیده بود سواد آن نیز لفاً ارسال گردید برای رفع زحمت بدیهی است ترتیب را معمول خواهید فرمود.

از طرف رئیس محاسبات تشونی

(۷۲)

سوادنامه امیراعظم^۱ به امیر مؤید

نشان شیر و خورشید و تاج

حکومت شاهرو، بطام، سنان و دامغان

تاریخ ۱۵ شهر ربیع الثانی ۱۳۳۲

نمره

ضمیمه

قربانت شوم، انشاءالله وجود مسعود مقرون کمال صحت و استقامت و عزت و سعادت و اقبال است در بدایت ورودم به سمنان به توسط یک قاصد سوادکوهی به هریضه، استعلام از سلامتی وجود مبارک نموده به تقدیم مراسم صمیمت و خلوصی مبادرت ورزیده ام تاکنون که نزدیک به مراجعت به شاهرو است منتظر جواب آن بوده و به زیارتش نائل نشده، لازم دانست در موقع معاودت نیز به تجدید و تکرار مراسم ارادت و عشق بپردازم. همواره از حضرت احدیت بقای عطف و مرحمت و عزت و جلالت حضرت تعالی را مسئلت می کنم و به زیارت ارقام شریفه مشتاق و به ارجاع فرمایشات مترصدم و ضمناً خاطر مبارک را متذکر می دارم که بعد از توسط حضرت تعالی از امرالله که قول به حضرت تعالی در تأمین او دادم با این که

۱. میرزا کریم خان بنان الدوله مدیر تحریرات شمال. نامبرده که اصالتاً نوری است بدلیل یک فقره فرمان جعلی بنام او مشهور گردیده است. براساس این فرمان مجعول، منطقه شیرگاه را سپهبدار ننگابنی به دولت روسیه اجاره داده بود و همین امر موجب دخالت روسها در آن منطقه گردید.
۲. امیراعظم حاکم شاهرو و سمنان. نامبرده مدتی نیز معاون وزارت جنگ بود.

اگر یکا کروور تقصیر می داشت بعد از آن قولی که دادم دیگر تعرض به او از ممتنعات است باز هر وقت بنده به این طرف ها می آیم رو پنهان می کنند و فراری می شود در صورتی که بعد از گذشت از تقصیر او نه از او گناهی بروز کرده است و نه بنده به هیچ وجه متعرض بوده ام، یعنی به ارواح مرحوم سهالار^۱ و به جان عزیزتان قسم و به مرگ یدالله خان ابدآ در متخیله بنده خطور تعرض به او نبوده است. مع الوصف این طور رفتار می کند و از قراری که شنیده ام امرالله و برادرش این اوقات خدمت حضرت تعالی آمده اند، نمی دانم چه هوایی به سر دارند و چه خیالی آنها را به این حرکات انداخته است و می خواهند چه بگویند، نمی دانم خواهند بنده را در حضور حضرت تعالی بی قول قلمداد کنند یا این که بگویند ما می توانیم از حکومت امیراعظم فرار کنیم به هر حال مقصود این است اینها نه بعد از آن تأمین تقصیری کرده اند و نه بنده تصور تعرض به آنها را کرده ام بر حضرت تعالی امر را مشتبه ننمایند هر جا میل دارند باشند، باشند، همینقدر خاطر انور از حقیقت واقعه مستحضر باشد. عرض دیگری نیست، همواره مترصدم که از حالات و گزارشات و اوضاع آنجا و سلامتی خودتان مرقوم فرمائید. اطلاع دارم که آقای سهم الممالک تهران تشریف دارند، سایر آقازادگان را مخلصم و همیشه در خدمات حاضر.

بنده حقیقی امیراعظم

(۷۳)

نامه وزارت جنگ در توصیه سیف الله خان به حکومت مازندران

به تاریخ ۲۲ برج حمل ۱۳۳۳
ضمیمه

نشان شیر و خورشید و نایج
وزارت جنگ
اداره

نمره ۲۹۳۴
۳۱۸۰

حکومت جلیله مازندران

آقای سیف الله خان سرتیپ فوج سوادکوه برای اصلاح امور شخصی چندی است تهران آمده اند تیمورخان اقبال نظام مباشرت املاک ایشان در مازندران و سوادکوه است چنانچه مطلبی راجع به ترتیب [و] انتظام علاقجات ایشان اظهار بتمایند قدغن فرمائید در انجام

مطالب حقه مشارالیه یک نوع مساعدت و همراهی مخصوص بعمل آورند که معضلی در امور علاقجات ایشان حاصل نشود.

از طرف وزیر جنگ

[ناخوانا]

[رقم مهر] وزارت جنگ

(۷۴)

سواد نامه رئیس محاسبات قشونی به امیرمؤید

وزارت جنگ

۱۸ ثور ۱۳۳۱

ریاست قشون مازندران

مبلغ یازده تومان و شش هزار وجه دو فقره قبض سند ماضیه سیچقان نیل راجع به رصدبانان بنانالدوله که به خرج مازندران منظور و برای وصول از محاسبات لفاً به جنابعالی ارسال شده بود به توسط امنیه یعقوب مکاری امنیه وزارتی واصل و از مساعدت جنابعالی امتنان حاصل شد.

از طرف رئیس محاسبات قشونی غلامحسین شعبانی

اداره رسمی محاسبات قشونی

(۷۵)

سواد تلگراف رکنالدوله^۱ به امیرمؤید

۶ برج سرطان اودقیل ۱۳۳۱

از تهران به فیروزکوه

آقای اسماعیل خان امیرمؤید

تلگراف شما را ملاحظه کردم در خصوص آن مطلب مشغول مذاکره هستم خوب کردید شما آمدید سوادکوه تا دو روز دیگر انشاءالله حرکت می‌کنم و شما را ملاقات کرده از

۱. شاهزاده محمد تقی میرزا رکنالدوله.

اقدامات مطلع می شوید.

رکن الدوله

محل مهر تلگرافخانه نیروزکوه

(۷۶)

اعتبارنامه امیر مؤید در مجلس سوم تقنینیه

اعتبارنامه

ما امضاءکنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه انتخابیه ساری و اشرف سوادکوه و علی آباد و دودانگه و بندپی تصدیق می کنیم که آقای اسمعیل خان امیر مؤید پسر مرحوم ابراهیم خان که شغلش... است و منس تقریباً شصت سال و ساکن سوادکوه مازندران است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ سه شنبه ۱۳ شعبان ۱۳۳۲ واقع شده به اکثریت ۱۳۲۴ رأی از ۲۴۵۹ رأی دهندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت می دهیم که انتخاب معزی الیه موافق مواد قانون انتخابات مورخ به تاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است.

به تاریخ یکشنبه ۲۵ شهر شعبان ۱۳۳۲

مهر و امضای اعضای انجمن نظارت

[مهر] باقر بن محمد حسین، [مهر] محمد بن حسین الحسینی محمد، محمد الحسینی است، [مهر] اقل

محمد جعفر حمزه است، [مهر] محمد بن عبدالله حسین است.

این اعتبارنامه صحیح است

مهر و امضای حاکم و مهر حکومت

[امضاء] رکن الدوله

[مهر] رکن الدوله

(۷۷)

سوادنامه محمدولی خان تنکابنی به امیر مؤید

۱۸ شعبان ۱۳۳۱

آقای امیر مؤید

مراسله شریفه مورخه ۹ شعبان به توسط آقای میرزا داود خان^۱ مسرت و وصول بخشید و از بشارت به سلامت مزاج عالی کمال خوشوقتی و مسرت حاصل گردید. شرحی که در تعزیت و تسلیت اشارت نموده بودید اسباب تسکین، و خاطر حزین گشته از درستی و یگانگی جنابعالی مشعوف و ممنون شدم. خداوند همه دوستان را سلامت بدارد و توفیق شکرگزاری عطا کند.

مقتضیات امور این مملکت همین قسمها بوده با این که تا یک درجه تلافی و تکافی به عمل آمده ولی از پیشامدهای غیر منتظره نباید متاثر بود و [از] خداوند حسن عاقبت را مسئلت نموده و ضمناً از آمدن خودتان به ساری قلمی داشته بودید انشاءالله همین چند روزه حضرت اشرف امجد والا شاهزاده رکن الدوله حکمران حرکت نموده و در ورود به مازندران کلیه امورات قرین انتظام خواهد شد. عجالتاً زیاده بر این رحمت نمی دهد، همواره منتظرم از سعادت و سلامت مزاج شریف مسرووم بدارید.

محمدولی

(۷۸)

سواد مراسله وزارت مالیه به امیر مؤید

بیست شعبان ۱۳۳۱

جناب اجل امجد امیرالامراء والعظام آقای امیر مؤید

رقعه جنابعالی امروز صبح رسید چون قاصد مخصوص روانه است به خط خود این مختصر را می نویسم از سلامت مزاج جنابعالی و اظهار مهربانی و مخالفتی که فرموده بودید ممنون شدم دو شب قبل حضرت والا شاهزاده رکن الدوله اظهار داشته که یک تلگرافی به ایشان مخابره کرده حرکت خودتان را به سمت شیرگاه اطلاع داده بودید در

۱. میرزا داودخان بیگدلی منشی سیدالله خان باوند

راپورت تلگراف هم تفصیل را ملاحظه نمودم و ندانستم علت حرکت از ساری چه بوده است باری انشاء الله همیشه خود و متعلقان به سلامت باشید از طرف من همه وقت در کار جنابعالی همراهی و مساعدت منظور بوده و رقعجات جنابعالی را هم گمان نمی کنم بی جواب گذاشته باشم و همیشه میل دارم نوشتجات جنابعالی برسد و از اوضاع آن صفحه مطلعم نمائید البته از سلامت خودتان و دوستی و محبت مرا نسبت به نور چشمان.

[امضاء]

(۷۹)

نامه اگنط قنسلگری روس در مازندران به امیر مؤید

سواد مکتوب قنسلگری دولت بهیة روس

۱۵ اپریل ۱۹۱۳

جناب جلالتمآب آقای امیر مؤید دام اقباله

در باب قتل مرحوم اعظام الملک اگر از دولت حکم دارید یا عین حکم یا سوادش را برای اگنطی ارسال دارید که پیشنهاد قنسلگری محترم نمایم اگر چنانچه حکم ندارید و مسئول این کار هم نیستید، تشریف به بارفروش آورده محترماً آن دوست گرامی را خدمت حضرت مستطاب آقای قنسل بفرستم در آنجا رفع مسئولیت را بنمائید ولی جناب قاسم خان هزیرالمخافان را جداً از آن دوست گرامی می خواهم که به مقر اگنطی مشارالیه را فرستاده که دوستدار هم به خدمت جناب قنسل بفرستم و همچنین جنابان عباس خان سهم الصالک و اسدالله خان و هزیرالسلطان و اسمعیل خان سرتیپ اسفنددانی را هم به مقر اگنطی بفرستید که دوستدار به خدمت جناب قنسل بفرستم که استنطاقاتی از مشارالیهما بفرمایند. زیاده زحمتی ندارد.

مورخه ششم برج اسد، عبدالسلام

(۸۰)

نامه عبدالحسین میرزا فرمانفرما به امیر مؤید

۲۵ شعبان اودشیل ۱۳۳۱

مراسنه وزارت داخله

وزارت داخله

نمره ندارد

آقای اسماعیل خان امیر مؤید زیده مجده

انشاءالله حالت شریف سلامت است از مشروحات و تلگرافات شما در این مدت متوالیان اطلاع حاصل و جوابهای لازمه نگاشته شده و البته مطلع شده‌اید در این موقع هم که حضرت اشرف اسعد والا شاهزاده رکن‌الدوله دامت شوکه تشریف فرما هستند معتمدالسلطان و سیف‌الله خان را در خدمت حضرت معظم له روانه داشته و لزوماً این شرح را می‌نویسم بدیهی است با توجه و سفارش مخصوصی که شده است کمال مساعدت و همراهی ایالت جلیله در هر مورد نسبت به شما مشهود خواهد گشت و با سابقه محبت و معرفتی [که] در حق شما و خانواده شما دارم البته به طوری که مقتضی باشد لازمه محبت و مهربانی را خواهند فرمود که از هر جهت اسباب آسودگی و رفاهیت باشد مقام محبت و مهربانی هم نسبت به خودتان کاملاً می‌دانید و لازم به تذکار نیست سیف‌الله خان خودش کاغذ ناطق است به طوری که باید و شاید از محبت و نیت قلبی اینجانب که در مورد شما و خانواده شما دارم کاملاً بیان خواهد داشت و مطلع خواهید شد که همیشه اوقات از حالات و سلامتی خودتان باید با هر گونه مقاصد و مطالبی که داشته باشید بنویسید مطلع باشم، زیاده مطلبی ندارد.

سلطان عبدالحسین

(۸۱)

نامه اگنط قنسولگری روس در مازندران به امیر مؤید

نمره ۲۳۶

۲۷ جول ۱۹۱۳

جناب جلالتمآب آقای امیر مؤید دام اقباله

مرفومه شریف تاریخ غره رمضان توسط تیمورخان باور واصل شد. عین مرفومه آن

اسناد امیرمژید سوادکوهی ۸۷

درست گرامی پیشنهاد آقای قنصول نموده منتظر جواب نتیجه مطالب هتم پس از وصول اطلاع داده خواهد شد. زیاده زحمت،

مورخه ۶ رمضان المبارک ۱۳۳۱.

امضاء عبدالسلام،

محل مهر عبدالسلام داداش اف

(۸۲)

نامه سلطان عبدالمجید میرزا عین الدوله^۱ به امیرمژید

از تهران به فیروزکوه

مورخه ۷ شهر شوال ۱۳۳۱

آقای امیرمژید

تلگراف شما راجع به پیشامد زمامداران ملاحظه، وزارت جلیله امور خارجه به طوری که لازم است در رفع این پیشامدها مشغول اقدامات است انشاءالله قریباً وسائل آمایش شما فراهم خواهد شد محذوری باقی نخواهد ماند. آمدن شما هم به علی آباد ضرری نداشته، دستور لازمه توسط سیف الله خان مفصلاً برای شما فرستاده می شود.

نمره ۳۴۰۳

سلطان عبدالمجید وزارت داخله

(۸۳)

سواد تلگراف محتشم السلطنه^۲ به امیرمژید

نمره ۵۱

از باغ به ساری

آقای امیرمژید رئیس قشون مازندران

۱. عبدالمجید میرزا عین الدوله از شاهزادگان قاجار و صدراعظم در دوره مظفرالدین شاه. حوادث مشروطه در ایام صدارت او رخ داد و از جمله منجر به برکناری او و صدارت میرزا نصرالله خان مشیرالدوله گردید. نامبرده پس از آن حوادث، بارها به وزارت و والیگری برخی ایالات ایران و یکبار نیز به نخست وزیری رسید.
۲. حاجی حسن اسفندیاری معروف به محتشم السلطنه نوری.

البته شنیده شد که سالارالدوله بعد از شکست‌های پی در پی که در کرمانشاهان و کردستان و همدان از اردوی دولتی به او رسیده و از آنجا گریخته فراراً از همه جاگریزان از قرار مذکور به طرف مازندران خود را کشیده مأمورین دولتی از مرکز برای دستگیری او اعزام شده‌اند ولی لزوماً به جنابعالی هم تلگراف می‌کنیم که به فوریت در جلوگیری او اقدام نموده و قزاق‌هایی که در مازندران همیشه می‌توانید از این خدمت استعمال نمایند که از او جلوگیری شود و نگذارید از آنجاها فرار کند بلکه دستگیر شود و البته نتیجه اقدامات خودتان هم تلگراف خواهید نمود.

محتشم‌السلطنه

(۸۴)

نامه وزارت دربار به نمایندگان مازندران

به تاریخ ۱۷ ذیحجه برج ۱۳۳۲
ضمیمه

نشان شیر و خورشید و تاج
وزارت دربار اعظم
اداره
نمره

عرض می‌شود،

رقیمه شریفه زین وصول داد در باب تلگراف اهالی سابقاً مراتب به عرض خاکپای جواهرآسای اقدس اعلی ارواحنا فداه رسیده به ریاست وزراء عظام مقرر فرمودند اقدامات لازمه فرموده و جواب تلگراف را هم صادر فرمایند تلگرافهای امروزه هم انشاءالله به عرض می‌رسد و امر ملوکانه به هر چه شرف صدور یافت در شهر خاطر جنابان عالی را مستحضر می‌دارم یقین است در شهر از ملاقات‌های شریفه مسرور خواهم شد و مخصوصاً با جناب اجل آقای امیرمؤید دام اقباله مطلبی هم دارم که باید همدیگر را ببینیم. زیاده زحمت نیست.

(۸۵)

سوادنامه امیر اعظم به منصور نظام

از سمنان به تهران

نمره ۱۷۰۰/۲۹

مورخه ۱۶ قوس ۱۳۳۲

آقای منصور نظام^۱، به اتفاق آقای دکتر^۲، امیر مؤید را ملاقات کنید از من سلام برسانید بگوئید برادرم سهم الممالک مقصرین مرا نگهداشته ترتیب توسط و شفاعت مرا هم بدبختانه نمی دهند می خواهند من و این چویانها را مساری شمرده شرایط عهدنامه ترکمانچای بین ما را مصالحه بدهند اقرار هم دارند از جانب دولت حکم به دستگیری آنها شده ولی طوری کاغذ نوشته اند که کاغذ آنها با من طرفیت دارند حالا هر طوری که می دانید به ترتیب توسط تلگرافاً اشاره فرمائید.

امیر اعظم

محل مهر تلگرافخانه

(۸۶)

سواد مراسله وزیر مالیه به امیر مؤید

وزارت مالیه کابینه وزیر

تاریخ بیست و یکم شهر محرم الحرام ۱۳۳۲

جناب مستطاب اجل امیرالامراء والعظام آقای امیر مؤید دام اقباله
مراسله جنابعالی که مبشر به سلامت و استقامت مزاج شریف بود به توسط جناب آقای سهم الممالک واصل گردید گرچه از کسالت روحانی و بعضی پیشامدها که اظهار کرده بودید خیلی ملول و متاسفم نمود ولی چون حاکی از صحت وجود جنابعالی بود، زیاده از حد سرور شدم و در باب اوضاع آن صفحات اظهاراتی که نموده بودید تصدیق دارم و تاکنون هر سه اتفاقی که افتاده به واسطه این بوده است که اولیاء امور چنانچه باید و شاید دقت و عطف توجهی به سوابق امر نداشته و اشخاص کافی و لایق را داخل عمل نکرده و به حسن هاقیت کار اهتمامی نمودند که نتیجه به اینجا منتهی شده است به هر جهت امیدوارم بعدها برخلاف ایام گذشته رعایت این نوع نکات و دقایق شده اسباب رفاهیت و آسایش عامه و